

Український ВІСНИК

E-mail:
ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XX. № 23-24 (грудень) 2013

ДОРОГІ
УКРАЇНЦІ!

Голова СУРу
Степан Бучута,
депутат Іван Марочко і
колектив «УВ» вітають всіх
вас з Різдвом Христовим та
Новим Роком!

«Хай Ісус новорожденний,
Що приходить спасти світ,
Дасть Вам рік благословенний
І прожити многа літ!»

Прочитайте:

- ❖ Народження і хрещення Ісуса Христа
- ❖ Буковинські трафунки
- ❖ Гура Гуморулуй – увічнення «гірської орлиці» Ольги Кобилянської
- ❖ Він є! є! є! Evviva!
- ❖ Де проживають задунайські українці (II)
- ❖ Свято культури у моєму селі
- ❖ Юрій Чига – Заслужений гуцул
- ❖ Українські звичаї – сучасне весілля
- ❖ Веселу сторінку
- ❖ Колядки

МАРІЯ ГАБУР

Народилася у селі Лупчина (повіт Сучава), на гуцульських землях мальовничої Буковини. Після закінчення восьмирічної школи в рідному селі вступила до Національного коледжу ім. Міхая Емінеску у Сучаві, а нині студентка Сучавського університету ім. Стефана Великого на українсько-румунському відділенні.

У ліцеї відзначається гарними результатами з усіх предметів, а особливо української мови, яку вивчає із викладачками Джорджетоу Стефан (у 9-ому та 10-ому класах) та Лучією Міжок (в 11-ому та 12-ому класах).

Марія розумна, працююча, послушна й понад усе любить науку.

Скромна дівчина, родом із простої сім'ї, старалася всіма силами мати змогу продовжувати навчання. Господь Бог допоміг, знайшлися милосердні люди, які вважають, що любов до ближнього це їхній обов'язок. Одна із них це пані викладачка Лучія Міжок, яка завжди дбає про долю наших учнів і не раз давала навіть грошову допомогу українським дітям. Відплата за добрі вчинки – це надія щирої викладачки, що, може, колись хтось помолиться Богу за її здоров'я.

Плідна праця на ниві української мови свідчить про любов Марії до книги та рідного слова.

На міжнародному конкурсі з української мови ім. Петра Яцика вона завоювала першу нагороду.

Брала участь в Олімпіаді з української мови на національному етапі та отримала прекрасні результати (2010 р., Сучава – II місце, 2011 р., Сигіт – I місце, 2012 р., Тімішоара – II місце).

На конкурсі декламування української поезії дебют відбувся у Негостині в 2009 році (повітовий етап), де одержала відзнаку. В наступні роки удосконалювалася. У 2010 р., Мілішвці – II місце, 2011 р., Сучава – II місце, 2012 р., Вишня Бродина – I місце і II місце на національному етапі у Сиготі.

Участь і насамперед успіхи на різних конкурсах з української мови приносять Марії Габур гарні нагороди. Наприклад, національний конкурс «Разом у різноманітності» – I місце за есе в 2011-2012 р; національний конкурс «День рідної мови» – I місце за есе та артистичний момент в 2010-2012 р; конкурс «Слово Шевченка», повітовий етап, 2011р. Серет – II місце.

Ще один улюблений предмет – це логіка. Двічі брала участь в Олімпіаді з логіки (повітовий етап 2010-2012р.) і отримала відзнаку. Також була нагороджена відзнакою 2011-го року на конкурсі «Студент для одного дня», який відбувся в університеті ім. Стефана Великого.

Марія Габур завжди зацікавлена різними способами, які допомагають їй удосконалювати власну освіту. Кілька прикладів: табори вдосконалення з логіки, спілкування й аргументація, подія названа « Розмова про румунського Сократа – Петре Цуця».

Крім румунської та української мови, добре володіє й англійською мовою. Улюблений роман із української літератури це «Земля» Ольги Кобилянської. Сюжет роману пригадує дівчині оповіді прадідуса про долю селянина, його радість та горе...

Про себе Марія каже, що мотто, яке підходить їй, це висловлювання відомого румунського митця Константина Бринкуша: «Треба безупинно старатися зійти якнайвище, якщо хочеш далеко бачити.»

Анка ШТЮБІАНУ

Фото авторки

Свято культури у моєму селі

Повертатися у рідне село Вишавська Долина, що на Мараморощині, при будь-якій нагоді для мене завжди щасливий привілей. А ще до того, коли маєш можливість брати участь у «Святі української культури», зустріти стільки знайомих лиць, однодумців, які трудяться на культурній ниві, відчувати красоту і багатство українських традицій, то просто душевна насолода.

Про моє рідне село я не раз збиралася писати обширнішу статтю (яка могла би, без перебільшень, перерости у роман), тому що про це гірське мальовниче гуцульське село, яким можна тільки гордитися, є про що писати. Правда, хтось може засудити тебе за суб'єтивність тому що, як кажуть в народі: «кожна лисиця свій хвіст хвалить», але дійсно, всі, котрі мали нагоду побувати в моєму селі, були зачаровані як його природою, так і його людьми, які вміють зберігати зі святістю свої традиції, рідну мову й прадідівську віру.

І так, це свято, яке носило ім'я «День української культури», організоване Союзом Українців Румунії, проходило в неділю 3-го листопада, якраз після «Пам'ятної суботи», присвяченої поминанням помершої рідні, яка проходить щоразу у першу суботу місяця листопада. І я мала цю добру нагоду, коли весь центральний цвинтар і два допоміжні («Весільниці» і «Кушнірки») були вбрані у різнобарвні квіти і всі гроби осяяні світлом феєрії свічок, як ніколи не бачила до сих пір. Правда, що і погода – тепла і без вітру – сприяла цьому духовному дійству.

В неділю, скоро після Божої служби у церкві, люди зібралися до будинку культури, щоб почути і побачити щось цікавого, щоб оцінити культурні здобутки всіх учасників свята – із своєї місцевості і з навколишніх сіл. У програмі свята брали участь слідуєчі колективи: «Красняночка» із села Красний, співучий колектив «Ронянські голоси» і танцювальний – «Соколи» із Вишньої Рівни, колектив «Кривлянка» із села Кривого, учнівський колектив «Гуцулочка» із Вишавської Долини, «Руцанка» із села Рускова та чоловічий співучий гурт із села Луг над Тисою.

Із вітальними словами на сцену були запрошені виступити: голова СУР Степан Бучута, перший заступник і голова Марамороської філії Мирослав Петрецький, генеральний секретар СУРу Люба Горват, інспектор в Міністерстві освіти пані Елвіра Кодря та в моїй особі - радник у Міністерстві культури і заступник голови СУР, а всіх офіційних гостей і своїх колег, місцевих голів Мараморощини, привітала пані Лідія Співалюк, викладач української мови і голова сільської організації СУР, головний організатор цього вдалого культурного дійства.

Програму свята відкрили дві чарівні учениці односельчанки: Світлана Онужик і Біянка Юркуц гумористичною сценеткою, якою продемонстрували свій надзвичайний талант артисток, бо ж, як вже не раз було сказано і писано, «не на таланти ми бідні». Ведучими програми були Алекс Луцак та Роберт Самбор.

Про те, як зачарували присутніх у залі будинку культури всі учасники своїми українськими співами і танцями я не буду описувати, тому що, напевно, свої враження передадуть у наших газетах і журналах не одні кореспонденти. Як багатолітній працівник культури, я можу тільки підкреслити, що відчула і на цей раз, що рівень виступів наших художніх колективів повсякчас зростає і що наше молоде покоління, слава Богу, продовжує мати поклик до рідної культури і зараз, в умовах глобалізації і різних негараздів. Наші люди однозначно розуміють, що так, як було сказано і у вступному слові, підготовленому п. Лідією, культура певного народу є та, яка його визначає, яка дає йому свою ідентичність і допомагає у збереженні мови. Культуру, в загальному розумінні слова, а в тому числі традиції, звичаї, як і так звану «писану культуру» (а для неї організатори знайшли також куточок для виставки), ми повинні безумовно зберігати і передавати з роду в рід. Певну гордість за багатство культурних українських цінностей я відчула і на цьому святі – «День української культури» у рідному селі, про якого своєрідну спадщину і його особливих людей я ще буду колись з радістю обширніше писати.

Всім тим чинникам, які послужили реалізації цього свята, можна низько поклонитися і подякувати за всі докладені зусилля. Шкода тільки, що бракувала на цей раз належна медіатизація події. Такі красиві свята, як це, мав би бачити весь світ, особливо, по телебаченню, як і по всіх можливих засобах інформації - так після його проведення, як і до того, щоб можна зібрати якнайбільше глядачів, у тому числі «синів села», які були б щасливі бачити так, як мені це вдалося, рідне село «у святковому вбранні».

Ярослава-Орися КОЛОТИЛО

Народження Ісуса Христа

Під час царювання Ірода в Юдеї, яка була під владою Риму, римський імператор Август віддав наказ зробити у цій провінції перепис населення. Кожний юдей повинен був записатися там, де жили його предки.

Йосиф і Діва Марія походили з роду Давидових, тому вирушили з Назарета в Давидове місто Вифлеєм. Прийшовши туди, вони не могли знайти собі місця в домі і зупинились у печері, куди пастухи загнали худобу.

У цій печері вночі у Пресвятої Діви Марії народилося Немовля – Син Божий, Христос, Спаситель світу. Вона сповила Боже Немовля і поклала Його в ясла, куди кладуть корм для худоби.

Вифліємські пастухи перші довідалися про народження Спасителя. Тієї ночі вони пасли свої стада на пасовищі. Несподівано перед ним з'явився ангел Божий, і світло Господнє осяяло їх. Пастухи перелякались.

Ангел промовив до них: «Не бійтесь! Я благовіщу вам радість велику, яка буде всім людям. Бо нині в місті Давидовому (тобто Вифліємі) народився для нас Спаситель, Який є Христос Господь. І ось вам знамення. Ви знайдете сповите Немовля, Яке лежить в яслах».

Як тільки ангел сказав це пастухам, несподівано з'явилося коло нього численне небесне воїнство. Воно славило Святого Бога і співало: «Слава у вишніх Богу і на землі мир, у людях благовоління!» Коли ангели зникли, пастухи сказали один до одного: «Ходімо у Вифлієм і подивимось, що там сталося, про що сповістив нас Господь».

Вони прийшли у печеру і побачили там Марію, Йосифа і Немовля, яке лежало в яслах. Вони поклонились Немовляті й розказали про те, що бачили і чули від ангелів.

Коли минуло вісім днів після народження Спасителя, Матір Його з Йосифом, згідно з законом, дали Йому ім'я Ісус, яке наречене було Господом через ангела. Про цю найважливішу подію людства, дорогий читачу, беріть в руки Євангелію Луки і читайте розділ 2, від 1 до 21.

Хрещення

У той час, коли Іоанн Предтеча проповідував на берегах Йордану і хрестив людей, Ісусові виповнилося тридцять років. Він також прийшов з Назарету на річку Йордан до Іоанна, щоб отримати від нього хрещення.

Іоанн вже вважав себе недостойним хрестити Ісуса Христа і став відмовляти Йому, кажучи: «Мені треба хреститися від Тебе, і чи Тобі приходити до мене?»

А Ісус сказав у відповідь: «Облиш нині», тобто не відмовляй Мені тепер, «бо так належить нам виконати всяку правду – виконати все за Законом Божим і показати приклад».

Тоді Іоанн не став перечити і хрестив Ісуса Христа. Після завершення хрещення,

коли Ісус Христос виходив із води, раптом розкрились над Ним небеса, й Іоанн побачив Духа Божого, який у вигляді голуба спускався на Ісуса, а з неба почувся голос Бога Отця: «Це є Син Мій, в Ньому Моє благоволення».

Тоді Іоанн остаточно переконався, що Ісус є очікуваний Месія, Син Божий, Спаситель світу. Про це все знайдете в Біблії (Євангелії МФ. 3,13-17; Мк. 1,9-11, Лука 3,21-22; Ін. 1,32-34).

Хрещення Господа нашого Ісуса Христа

ВО ВИФЛЕЄМІ НИНІ НОВИНА

Во Вифлеємі нині новина:

Пречиста Діва вродила Сина.

*В яслах сповитий поміж бидляти
Спочив на сіні Бог необнятий. (2)*

*Вже херувими славу співають,
Ангельські хори Спаси вітають.*

*Пастир убогий несе, що може,
Щоб обдарити Дитяtko Божє. (2)*

А ясна зоря світу голосить:

*«Месія радість, щастя приносить!
До Вифлеєму спішіть всі нині,
Бога вітайте в бідній Дитині!» (2)*

*За світлом зірки, десь аж зі Сходу
Йдуть три владики княжнього роду.*

*Золота дари, кадило, миро,
Враз з серцем щирим несуть в офіру. (2)*

Марія Мати Сина леліє,

Старенький Йосиф пелени зріє.

*А Цар всесвіту в зимні і болю
Благословить нас на ліпшу долю. (2)*

Ісусє милий, ми не багаті!

Золота дарів - не можем дати.

*Но дар цінніший несем від мира,
Се віра серця, се любов щира. (2)*

Глянь оком щирим, о Божий Сину,

На нашу землю і на країну.

*Зішли їй з неба дар превеликий,
Щоб Тя славила на вічні віки! (2)*

святкується Православною Церквою як одне з великих свят 6 січня за новим стилем і 19 січня за старим стилем. Свято Хрещення Господнього також називається святом Богоявлення, тому що під час хрещення Бог показав Себе людям, що Він є Пресвята Тройця, а саме і Бог Отець промовляв з неба, втілений Син Божий хрестився, а Дух Святий зайшов у вигляді голуба. А також при хрещенні люди вперше могли побачити, що я в особі Ісуса Христа з'явилась не тільки людина, але разом і Бог.

Напередодні свята встановлено піст. Цей день називається Навечір'ям Богоявлення, Святим вечором, Свят-вечором. Гуцули замість Богоявлення на Хрещення Ісуса Христа кажуть і святкують Видорші, Йордан, а на Собор Івана Предтечі кажуть і святкують Івана Хрестителя.

У пам'ять того, що Спаситель Своїм хрещенням освятив води, в цей день освячується вода у храмі, а в саме свято – на річці чи в іншому місці, де беруть воду. Процесія для освячення води називається Хресним ходом на Йордан.

Подав Юрій ЧИГА

Добрий вечір тобі

Добрий вечір тобі, пане господарю,
радуйся,
Ой, радуйся, земле, Син Божий
народився.
Застеляйте столи, та все
килимами, радуйся,
Ой, радуйся, земле, Син Божий
народився.
Та кладіть калачі з ярої пшениці,
радуйся,
Ой, радуйся, земле, Син Божий
народився.
Бо придуть до тебе три празники
в гості, радуйся,
Ой, радуйся, земле, Син Божий
народився.
А перший же празник: Рождество
Христове, радуйся,
Ой, радуйся, земле, Син Божий
народився.
А другий же празник: Святого
Василя, радуйся,
Ой, радуйся, земле, Син Божий
народився.
А третій же празник: Святе
Водохреща, радуйся,
Ой, радуйся, земле, Син Божий
народився.

Нова радість стала

Нова радість стала, яка не бувала:
(2) Над вертепом звізда ясна у
весь світ засіяла.
Де Христос родився, з Діви
воплотився,
(2) Як чоловік пеленами убого
повився.
Пастушки з ягнятком перед тим
дитятком

(2) На колінці припадають,
Царя-бога вихваляють.
Ой ти Царю, Царю, Небесний
Владарю,
(2) Даруй літа щасливії цьому дому
й господарю.
Даруй господарю, даруй господині,
(2) Даруй літа щасливії нашій
славній Україні!

Бог ся рождає

Бог ся рождає, хто ж Го може
знати!
Ісус Му ім'я, Марія Му Мати!
Тут ангели чудяться,
Рожденного бояться
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться,
Пастиріє клячуть,
В плоті Бога бачуть,

КОЛЯДКИ

Тут же, тут же, тут же, тут же, тут! (2)
Марія му Мати прекрасно співає,
А хор ангельський їй допомагає.
Тут ангели чудяться,
Рожденного бояться
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться,
Пастиріє клячуть,
В плоті Бога бачуть,
Тут же, тут же, тут же, тут же, тут! (2)
Йосиф старенький колише Дитячко:
«Люляй же, люляй, мале Отрочатко!»
Тут ангели чудяться,
Рожденного бояться
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться,
Пастиріє клячуть,
В плоті Бога бачуть,
Тут же, тут же, тут же, тут же, тут! (2)
Царі зі сходу славу днесь голосять,
Ладан і смирну, золото приносять.
Тут ангели чудяться,
Рожденного бояться
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться,
Пастиріє клячуть,
В плоті Бога бачуть,
Тут же, тут же, тут же, тут же, тут! (2)
А пастиріє к Ньому прибігають,
І яко Царя свого вітають.
Тут ангели чудяться,
Рожденного бояться
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться,
Пастиріє клячуть,
В плоті Бога бачуть,
Тут же, тут же, тут же, тут же, тут! (2)
І ми днесь, браття, к Ньому
прибігаймо.
Роженну Богу хвалу, честь віддаймо.
Тут ангели чудяться,
Рожденного бояться
А віл стоїть, трясеться,
Осел смутно пасеться,
Пастиріє клячуть,
В плоті Бога бачуть,
Тут же, тут же, тут же, тут же, тут! (2)

Бог предвічний

Бог предвічний народився,
Прийшов десь із небес,
Щоб спасти люд свій весь
І утишиввся.
В Вифлеємі народився:
Месія, Христос наш,
І Пан наш, для всіх нас
Нам народився.
Ознайомив це ангел Божий:
Наперед пастирям
А вчора звідарям
І земним звірям.
Діва сина як народила,
Звада ста, де Христа
Невістка Пречиста,
Сина зродила.
Тріє царі йдуть со дари:
До Вифлеєм міста,
Де Діва Пречиста
Сина повила.
«Слава Богу!» заспіваймо.
Честь сину Божому
І Пану нашому
Поклін віддаймо.

Спи, Ісусе, спи

Спи, Ісусе, спи,
Очка затули,
(2) Я тебе му колихати,
Пісеньками присипляти,
Спи, Ісусе, спи маленький,
Спи, серденько, спи.
Спи, Ісусе, спи,
Рученьки зложи,
(2) Не питай, що колись буде,
Що збудують Ти хрест люди,
Спи, Ісусе, спи маленький,
Спи, серденько, спи.
Спи, Ісусе, спи,
А серце втвори,
(2) Хай при ньому спочиваю
Ту на землі і там в раю.
Спи, Ісусе, спи маленький,
Спи, серденько, спи.

На небі зірка

На небі зірка ясна засяла
І любим світлом сіяє,
Хвиля спасіння нам завитала,
Бог в Вифлеємі раждаєсь.
Щоб землю з небом в одно злучити.
Христос родився: Славіте!

Христос родився: Славіте!
В біднім вертепі, в яслах на сні
Спочив Владика, Цар світу.
Отож до нього спішім всі нині,
Нашого жде він привіту.
Спішім любов'ю його огріти,
Христос родився: Славіте!
Христос родився: Славіте!
Благослови нас, Дитячко Боже,
Дари нас нині любов'ю,
Най ціла сила пекла не зможе
Нас розділити з Тобою.
Благослови нас, ми ж Твої діти,
Христос родився: Славіте!
Христос родився: Славіте!

Вітай, Ісусе

Вітай, Ісусе, з Марії Діви зроджений,
Вітай нам, Боже, у людським тілі
з'явлений.
Ти у доброті нас наділяєш благами
І в милосерді границь не знаєш
над нами.
Ти в славі рівний Отцю і Духу
Святому,
Чому зійшов, Ти, до нас у виді такому?
На людську вбогість і на терпіння
не глядиш,
Ти чим бідніший, то нам миліший
все стаєш.
Божа Дитино, нині про те Тя всі
просим
І серце наше Тобі в офіру приносим.

Тиха ніч

Тиха ніч, свята ніч!
Ясність б'є від зірниць,
Дитинька Пресвята,
Така ясна мов зоря,
Спочиває тихо,
тихо в тихім сні.
Тиха ніч, свята ніч!
Гей, зітри сльози з віч!
Бо Син Божий йде до нас,
Цілий світ любов'ю спас,
Витай нам, свята Дитя!
Свята ніч настає
Ясний блиск з неба б'є.
В людським тілі Божий Син
Прийшов нині в Вифлеєм,
Щоб освободити цілий світ.

Гура Гуморулуй - увічнення «гірської орлиці» ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

«Де є народ, там і культура й сила буде; де його нема,
не буде й бити тієї нації». (О. Кобилянська)

Настільки любила Ольга Кобилянська гірську природу, що сьогодні 27 листопада 2013 р., в день 150-их роковин її народження, всі прибулі в місто Гура Гуморулуй для вшанування пам'яті та літературного доробку «пишної троянди в саду української літератури» (М. Старицький) здивовано спостерігали як природа наче випередила їх. Теплоласкаве осіннє сонце своїми золотавими променями убрало гори та ліси, місто, парк та погруддя видатної письменниці, почесної громадянки місцевості, в блискучі святкові строї. Шпилі гір неутомно пробивали холоднувату кольчугу розвідника-приморозка, щоб дозволити променистим рукам сонця обняти гостей і тамтешній люд, скликаних цим особливим святом. Смереки та ялиці підняли разом тисячі рук зі знаком перемоги життя, а срібно-жовтаві берези та буки свідчили про перемогу краси.

Ольга Кобилянська із свого могутнього чоколя шляхетною усмішкою зиркала то на гори, то на гостей і наче шептала: «Як я люблю Вас! Як я люблю Вас!..»

І справді, вона власними устами не раз признавалась у любові до гір, до лісу, до гуцулів: «...гуцули нічим не поступаються іншим зі сфери мистецтва й інтелігенції; ...це багаті, цікаві особистості, самобутні та обдаровані, пристрасні та чутливі, а водночас вільні, природні, повні снаги до життя; ...їх світ був ліс і гори і лише тут вони дозрівали вповні; ...їхні бажання були прості і прозорі, а умови їхнього щастя – блиск сонця і синє небо; ...це вільнолюбний народ, їх гордий дух вихований на вершинах гір, спрямованих до безмежного піднебесся, а його краса – як зовнішня, фізична, так і внутрішня, душевна – вихована в мальовничій барвистості глибоких пралісів, а він мислиться як органічна складова самої природи, він становить з нею одне ціле! ...Природність його ества це щирість та напосність внутрішнім щастям – це є сяйво його життя! ... Я дивлюся на людину тими самими очима що на деревину, цвіт і всю живучу часть природи».

Важко додати інші слова, які б визначили краще одну із найголовніших прикмет творчого пафосу письменниці, одну із основних естетичних цінностей її творів, а саме відчуття природи і в тому числі людського ества.

Але сьогодні нам появилась неповторна нагода побачити і почути, як нинішні поселенці гурагуморської гірської зони її дитинства – гуцули і не тільки, гості з України, разом із найповажнішими авторитетами повіту Сучави і зокрема м. Гура Гуморулуй, у відповідь невмирущим словам письменниці-землячки, вшановують (щорічно починаючи із 2002-го року) її пам'ять та мистецький внесок в культуру обох народів, українського та румунського, той квічастий духовний міст, що єднає два сусідні народи і що налічив цього року 150 троянд.

Люд Гура Гуморулуй, шанувальники Ольги Кобилянської входять в парк Брамою Дружби – символічна споруда із дерева, зроблена українськими та румунськими майстрами-різьбярями, оздоблена у формі барельєфу квіто-рослинними та геометричними узорами та гербами міста Чернівців і міста народження видатної письменниці.

Ця Брама Дружби була задумана бувшим головою Сучавської філії СУРу Іваном Боднарем та побудована спільними зусиллями Генерального Косультства України в Сучаві, Державної адміністрації Чернівецької області та мерії м. Гура Гуморулуй, зокрема її мера Маріуса Урсачука. Собор греко-католицьких та православних отців відправив святслужбу урочистого відкриття цього спільного культурного символу.

Покладання квітів до погруддя Ольги Кобилянської на фоні гімнів Румунії та України зіграло серця присутніх в такій мірі, що й останні кристали приморозку потекли сльозами найщиріших емоцій.

Вітальні слова, початі у сквері, продовжились в приймальному залі гурагуморського Дому культури.

МАРІУС УРСАЧУК – мер м. Гура Гуморулуй: – Добрий день, вельмишановні гості! Добрий день, мої дорогі земляки! Хоча за календарем вже пізня осінь, у нас в місті, тут у цьому парку та в Домі культури, а головно у наших серцях – справжнє літо! Ми вповні відчуваємо щирі

почуття дружби і шани, яку віддають як гості з України, так і українці Румунії і не тільки, видатній уродженці нашого міста, якій налічуємо сьогодні 150 років від дня народження. Я переконаний, що О. Кобилянська із небес сприймає з щирою душею всі наші зусилля вшанувати пам'ять і культурний внесок її творчості в духовну спадщину обох народів. Ваші оплески підіймаються прямо до неї!

КАТАЛІН НЕКІФОР – голова Сучавської Повітової Ради: – Добрий день! Ласкаво просимо та щиро вітаємо вельмиповажних гостей із України – Чернівців, Хотина, Резіни, а також делегації із м. Серету, Сучави, в тому числі всіх тих, що прибули в оцей казковий простір Гура Гуморулуй для вшанування видатної української письменниці О. Кобилянської. Я радий, що нам випала така надзвичайна можливість разом провести святкування 150 років від її народження.

Я бачив документальну фотовиставку міста і з життя нашої землячки-письменниці, і мене зацікавило як минуле, так сьогодні. Я бачив як місто виростало із маленького поселення ще за Австро-Угорської імперії і яким воно є нині, як з одного дерева виріс оцей прекрасний парк, а з часом тут було споруджене прекрасне погруддя. І ось, сьогодні ми ввійшли Браму Дружби! Сьогодні ми вшановуємо людину, яка пройшла нелегкий життєвий шлях, доля її складалась між різними натисками Австро-Угорської окупації, між драматичними обставинами першої та частково другої світової війни.

Фактично, її доля це була і доля Буковини, яка перетерпіла скрутні зміни. І сьогодні не обходиться без проблем, які б не впливали на нашу долю. Та хочу запевнити Вас, що ми тут, ми сусіди, ми ваші друзі і ми будемо поруч незалежно як будуть розвиватися події! Дякую за увагу!

ФЛОРІН СІНЕСКУ – префект повіту Сучави: – Пане мер, шановне зібрання! Дозвольте, по-перше, привітати делегацію із України та

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора
(Продовження на 6 стор.)

Гура Гуморулуй - увічнення «гірської орлиці» ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

(Продовження з 5 стор.)

побажати їй якнайприємнішого перебування в Сучавщині! Цей день відзначається подвійною подією: вшанування славної письменниці О. Кобилянської та підписання Договору про співпрацю-побратання між містами Резіна – Україна та Гура Гуморулуй – Румунія. Завдоволення обох сторін починає з того, що ми разом сьогодні, що ми прилучились душевно і духовно до святкування 150-и років від дня народження нашої «гірської орлиці». Між 1863 роком (рік її народження) та 1889-им, коли вона переїздить до Чернівців, зароджуються тут, в оцих околицях, головні сюжети її творчості. Сьогодні твори О. Кобилянської далеко перетнули кордони України, але містять у мистецькій формі, життєвий досвід, увібраний в цьому просторі, а це становить одну із притаманних прикмет її творчості. Вагоме значення її творів збирає нас отут вже протягом десяти років, зібрало і сьогодні, але Брама Дружби, інавгурація котрої відбулася щойно, відкриває надалі нові можливості культурних відносин між повітом Сучава та областю Чернівці, тому що час підказав нам, що проекти, інтереси зони, в якій живемо, об'єднують нас.

Гратулюю всіх Вас зі святом видатної нашої письменниці, бажаю Вам щасливого наближаючого Нового Року, миру в душі, здоров'я, щастя! Дякую!

П. Г. ГАЛИЦЬ – перший заступник голови Чернівецької обласної державної адміністрації: – Вельмишановні друзі! Ще від нашого перетину державного кордону ми відчули теплоту ваших сердець, вашу гостеприємність.

Ми з безмежною радістю бачимо, що тут, де народилася Ольга Кобилянська, зібралось для її вшанування не менше людей, ніж там, де її поховано.

Я вповні підтримую те, що сказали керівники ваших політичних і адміністративних установ: Ольга Кобилянська справді є одним із фундаментів, які підтримують і єднають нас, які допомагають нам продовжувати розпочаті проекти і задумувати інші.

Ольга Кобилянська єднає не тільки наші народи, але і європейські, бо твори її перекладено на багато мов нашого материка. Так хочеться багато дечого сказати, але час треба поважати, тому дозволяйте повідомити, що післязавтра, 30 листопада в місті Сереті буде вистава Чернівецького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Ольги

Кобилянської із п'єсою «Ілюзії вальсу» за мотивами твору «Вальс меланколік» О. Кобилянської.

На благо обох сторін будуймо якнайбільше таких містків, які б нас єднали, зближали та зміцнювали! Дякую за увагу!

ВАСИЛЬ БОЄЧКО – Генеральний консул України в Сучаві: – Вельмишановні пане голово Сучавської Повітової Ради та пане префект,

вельмишановний пане мер м. Гура Гуморулуй! Дорога делегація із України! Хочу признатись, що у мене сьогодні подвійна приємність. По-перше, мені приємно, що нам вдалося вшанувати 150-і роковини від дня народження Ольги Кобилянської на такому високому рівні, а по-друге, і не в меншій мірі, що приїхав із Києва на оце свято мій добрий друг, перший проректор Дипломатичної Академії п. В. Ціватий.

З вашого дозволу я буду переходити з української мови на румунську та обернено і таким чином хочу продемонструвати, що ми є сусіди, дружні країни, що наші народи хочуть жити в злагоді, в благополуччі, хочуть розуміти один другого, щоб краще взаємно оцінювати наші духовні надбання і бути разом в Європі.

Ще мені приємно, що погода нам усміхнулась, і в отакий прекрасний осінній день ми разом вшановуємо нашу видатну письменницю Ольгу Кобилянську, яка в своїх творах яскраво визначила душевні цінності поселенців гір тодішніх часів.

Я горджуся тим, що тоді, коли прибув у Сучаву із першим призначенням в почесть генерального консула 2002-го року, зародилась і думка вшанувати пам'ять і творчу спадщину Ольги Кобилянської і вдалось, разом із мером міста Гура Гуморулуй, поставити їй тут погруддя, а сьогодні нам всім пощастило бути разом на цьому ювілейному вшануванні. Тому я хочу ще раз подякувати меру, пану Урсачуку, за те, що він постійно робить для такого свята, і він робить дуже багато.

Я дуже радий, що два

сьогоднішні герої отримали міжнародну мистецько-літературну премію Ольги Кобилянської, – п. Василь Довгий та п. Маріус Урсачук. Пан мер додав великих сил, щоб оця символічна брама була покладена вчасно до нашого свята, а різьбярі в дереві виявили особливу майстерність увічнювати талант народу. Дякую п. Івану Боднару за ідею поставити тут, в сквері парку О. Кобилянської, Браму Дружби. Це була нелегка робота, тривала понад сім місяців. Хочу подякувати п. Василю Довгому і п. Івану Кідещуку за їхню працю над твором Ольги Кобилянської «Царівна»; першому за прекрасну інсценізацію, а другому за прекрасний переклад на румунську мову. Таким чином, один із шедеврів української літератури відкрився румунському народові.

Хочу подякувати директорів ботошанського театру, п. Траяну Апетрей за те, що оцінив правильно літературну і драматичну вартість твору і зумів разом із режисером Аді Карауляну подарувати публіці надзвичайну виставу. І не в останній мірі хочу подякувати СУРУ, зокрема голові пану Степану Бучуті за мудре рішення підтримати фінансово п'ять вистав.

Щиро дякую всім тим, що були причетними до цього великого свята!

МИКОЛА М. ПЕТРЕЦЬКИЙ – економічний радник голови СУРУ – зачитав перед добірним зібранням вітальний лист п. Степана Бучути, в якому голова організації українців Румунії звертається теплощирими словами до гостей з України, до генерального консула України в Сучаві, до найвищих повітових та місцевих авторитетів з подякою за здійснення великого ювілейного свята.

МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ – голова Марамороської філії СУРУ: – Вельмишановний пане Василь Боєчко, Генеральний консул України в Сучаві, вельмишановні представники політичних та адміністративних установ повіту Сучаві! Для мене велика честь бути запрошеним та брати участь в такому особливому святі, хоча календар наших подій на Мараморощині переповнений. Тому що кожного року я був присутнім на ваших святах вшанування Ольги Кобилянської, не міг відмовити вашому запрошенню.

Мене просто вразила Брама Дружби між румунським та українським народами і тому що ми, в нашому краї, не шкодуємо жодних зусиль, щоб підтримувати та посилювати таку дружбу. Авторитети адміністрації Мараморощини і

(Закінчення на 7 стор.)

Гура Гуморулуй - увічнення «гірської орлиці» ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

Закарпаття здійснили серйозні кроки для збільшення можливостей, щоб українці з Румунії могли відвідувати Україну, а румуни із України, щоб відвідували Румунію. За останній період ми розробили два проекти, ціль яких є відкрити два Мости Дружби між Сиготом Мармацією і Поєніле де суб Мунте та відповідними місцевостями з України.

Мені приємно бачити як плідно співпрацюють повіт Сучава з Чернівецькою областю і не тільки, а це завдячується і тому, що Генеральне Консульство і СУР, філія Сучави, зробили великий крок у галузі культурних стосунків з Україною.

Передаю найтепліші дружні вітання всім Вам від пана І. Ратушного, голови Координаційної Ради СКУ. Дякую за увагу!

В'ЯЧЕСЛАВ ЦІВАТИЙ – перший проректор Дипломатичної Академії Києва: – Вельмишановні пані і панове! Маю за особливу честь і приємність бути на цьому святі і передати Вам теплі слова вітання від Міністерства закордонних справ України та викладацького колективу Академії із ювілеєм вшанування 150-и років від народження письменниці Ольги Кобилянської.

Не одне покоління українців виховувалось на творах видатної письменниці. Слухачі Дипломатичної Академії також вивчають твори Ольги Кобилянської, і саме її прекрасне мистецьке слово допомагає їм у дипломатичному формуванні.

Ми дуже шануємо Ольгу Кобилянську, але мені ще більш приємно бачити як шануєте ви її тут на Буковині в Румунії.

Літературний доробок і творчість Ольги Кобилянської ще ближче об'єднує наші братні народи. Я ще раз вітаю Вас із славним ювілеєм і бажаю Вам отримати насолоду від усіх мистецьких заходів, які є у вашій програмі. Бажаю Вам прожити в любові, взаємоповазі та в добробуті!

ТАМАРА МАРУСИК – ректор Чернівецького Національного Університету ім. Юрія Федьковича: – Доброго дня, дорога, вельмишановна українсько-румунська родино! Тут зібрались всі ті, що мають прямі і непрямі зв'язки з Ольгою Кобилянською, її земляки із Гура Гуморулуй та її земляки із Чернівців, всі ті, що досліджують творчість Ольги Кобилянської і ті, хто просто читають її книги, захоплюючись в її мистецьке слово.

Мені дуже приємно, що від імені ректорату Чернівецького університету, як найближчого сусіда Сучави та Гура Гуморулуй, можу передати найщиріші вітання і тих, що прибули на свято, і тих, що не змогли.

Важко переоцінити роль Ольги Кобилянської в українській літературі та в румунській культурі, але певно можна сказати, що вона стала тим містком, який з'єднує два сусідні братні народи.

Дозвольте привітати громадян Румунії з наближаючим їхнім Національним Святом першого грудня, сказати, що і ми разом будемо святкувати цей день в Чернівцях, побажати їм міцного здоров'я, щастя, злагоди!

Культура, мистецтво не треба, щоб мали жодних кордонів, бо це є та сила, що єднає наші народи, надає снаги для творення цивілізованого світу. Дякую вам!

ЯРОСЛАВА КОЛОТИЛО – радник в Міністерстві культури та культурів: – Я щиро бажаю передати всім Вам найсердечніші вітання від імені міністерства, в якому працюю, з нагоди цього чудового свята! Те, що це свято зібрало такий добірний люд, те, що два народи віддають особливу шану Ользі Кобилянській, вже засвідчує вартість та вагомість творчості видатної письменниці.

Міністерство культури завжди було партнером культурних заходів українців Румунії, починаючи з 1992 року і, пам'ятаю, того ж року ми відзначили 50 років від її відбуття, а з Чернівців прибула солідна делегація.

Ми були поряд з вами від покладання наріжного каменя аж до поставлення погруддя. Вітаю і гратуюю пана мера Маріуса Урсачука і хочу підкреслити, що отримання ним Міжнародної мистецько-літературної премії Ольги Кобилянської вповні свідчить про його постійне зусилля вшановувати пам'ять та літературну спадщину видатної його землячки на відповідному рівні.

Те, що за ініціативою Міністерства культури та фінансовою підтримкою СУР ми змогли побачити п'єсу «Царівна» в Бухаресті, мене зробило просто щасливою. Я щаслива і від того, що прибула на свято Ольги Кобилянської така почесна делегація із Чернівців. Дякую всім Вам!

ВАСИЛЬ ДОВГИЙ – письменник, телевізійний продюсер, публіцист: – Я з нетерпінням

чекав слова! «Ольга» в значенні української культури означає «свята». Ця святість цієї людини з великої букви, надзвичайно чесною, порядочною, з великим розумінням світу, рухає всіх нас до мистецтва. Я щасливий тим, що ботошанський театр поставив на сцену п'єсу «Царівна» у перекладі Івана Кідещука. Кожний спектакль переконував мене, що людям потрібно цього твору, і я повірив, що Ольга Кобилянська не помилилась, коли написала цей твір, я не помилився, коли написав інсценізацію, Іван Кідещук не помилився, коли переклав на румунську мову, а ботошанський театр – коли поставив твір на сцену. Дякую Вам!

*

ТРАЯН АПЕТРЕЙ, директор ботошанського театру, признався в тому, що його спонукало поставити п'єсу на сцену те, що всупереч західноєвропейському прагматизму, де єдиний критерій є «гроші, гроші, гроші», східна частина старого континенту уперто продовжує висувати щирість, честь, правдивість, любов, взаємоповагу.

Василь Боєчко висловлює подяку Яремі Онищуку, автору знаменитої фотовиставки, представленої в офіційному приймальню залі Дому культури, де протягом цілого тижня шанувальники культури могли насолоджуватись унікальними зображеннями міста Гура Гуморулуй та з життя Ольги Кобилянської.

Вважаю, що найпідходящими для окреслення вагомості таких свят є слова професора **Володимира Антофійчука**, завідуючого кафедри української літератури Чернівецького Національного Університету та почесного професора Сучавського Університету: «Не хочу образити нікого і нічим, далеко від мене недооцінити вшанування улаштовані тут Ользі Кобилянській, або де-небудь, але, на мою думку, найкращий пам'ятник видатній письменниці це десятитомне видання, тобто повне видання її творів у видавництві «Букрек» за подвижницьким старанням директора п. Дарини Максимець, за що низький уклін їй!»

*

Заспівали українських пісень сучавська буковинка Олена Веренка та чернівецький буковинець, народний артист України Іван Дерда.

Починає вистава п'єси «Царівна», а переповнений зал Дому культури м. Гура Гуморулуй магічним виконанням ролі актрисою Олександрою Вікол полинув у світло особистих та загальнолюдських поривань Наталки Веркович!

Гостинець

Є слова і вирази, які назавжди загіздилися у закамарках пам'яті, і вони вряди-годи несподівано нагадують про себе.

Для мене одним з таких «упертих» слів є *гостинець*.

«Я вийшла на цісарську дорогу, а потім собі гостинцем, гостинцем... Так любо і приємно...» – розповідає коло фіртки сусідка моїй мамі, а мені, мало-му, невтямки про що вона торохкотить.

Бо гостинець для мене – це цукерки чи роґалик, посиланий сіллю або маком, коли їх приносить нам, дітям, мама у торговий день, у вівторок, з міста; ябдука чи горіхи, якими обдарує нас вуйко Йоган, коли приходить до тата, свого брата, і вони гуторять про свої справи по-німецьки.

І досі, хоча вже давно знаю, що гостинець – це дорога, вона ввижається мені зеленою вулицею, обіч якої на вербах груші ростуть, недарма наша сусідка казала, що йти ним «любо і приємно».

«Страшна» – то *цісарська* дорога, якою австрійський цісар їхав, вона рівна і шутрована, щодня, та головно після дощу, подорожник Аронець кожну ямку засипає і вирівнює на ній. На цісарській дорозі машина може на тебе наїхати, під копита схрапуджених коней можеш потрапити, а то й мацьорники-розбійники можуть перестрінути вночі, хіба не розповідав старий Гулай, як вони спіткали його в лісі, коли ходив цісарською у фірманку до Чернівців?

А гостинець – то наче казкова дорога до добрих людей у гості.

Та чарівний спогад про гостинець розвіяв мені «Словарь української мови» Грінченка, коли я оце необачно заглянув у нього. Бо, виявляється, що гостинець, крім значення *пода-рунок*, – це Большая дорога, столбовая дорога: «Гостинцем буде їхати губернатор»; «Попід Камінець збитий гостинець; там війсьکو стоїть, ладу не знає».

А що мені цісар, що мені губернатор – одного поля ягоди! Та і від війська добра не жди – пограбує до нитки!

Відлягло трішки від серця

третє значення слова гостинець – *корчма*, бо і приклад веселий: «Підемо го пропити до нового гостинця, за червоне винце».

Та все ж таки загадковість почутого вперше слова *гостинець* ні з чим не зрівняти...

Тато у данці

Коли приїжджаю додому, то йдемо з братом до нашої гробниці на цвинтарі, що через дорогу від рідної хати, і запалюємо свічки мамі, татові та іншим рідним, які спочивають у ній. І коли шепчу молитву перед хрестом, що стоїть на гробниці, хрестом роботи татових рук, пригадую його чомусь у ту далеку осінь на весіллі старшої сестри.

За день до весілля випав

дощ, і подвір'я розкисло чорним липким болотом. Та коли загра-ла велика музика, тато вхопив за руку дебелу тілисту сусідку і потягнув у данець. Вона була на цілу голову вища за нього, але тато враз помолодів, наче забув про поранену на війні ногу і кулю, що застрягла у клубі, – обертав молодицею завзято і якось відчайдушно, наче то був останній в його житті данець.

«Ади, як розгулявся старий їльцьо – схвально, майже заздрісно, загомоніли весільчани, а далі й самі не витримали, пустилися в гульбу, місячи болото.

До ранку подвір'я стало гладким, ніби його вилизала наша корова.

Однак ніяк не можу пригадати виразу татового обличчя. Яке

було воно: заклопотане тим, аби весілля вдалося, аби потім не було між людей пересудів – замало горілки, голубці недосолені чи пересолені, медівник гливкий... Чи було веселе бодай тому, що мав надію, що, може, дочка народить сина і той продовжить його рід. Не пам'ятаю...

Рожева мушля

Цей трафунок відводжу до буковинських, мабуть, тому, що тоді, у далекій молодості, я, буковинець-селюк, але вже stolичний студент, уперше їхав на море і в якомусь дивнім передчутті був переконаний, що там зі мною станеться щось незвичайне. А передчуття не зрадило мене...

вивши на мить її погляд. – Я мав на увазі температуру води.

Очі дівчини наче поверталися до життя. Вона зсутилилися, із об'яклої руки мушля впала на пісок.

«Море? Воно синє, з минулого року», – сказала байдужим голосом, мов їй вже набридло пояснювати таку просту річ. «А дотоді воно було чорним».

«А я гадав, що воно завжди було синім... І тільки у шторм...» – не доказав я, бо вона перервала мене:

«Море чомусь здавна називали синім, але то неправда, люди помилялися, чи були сліпими. Аж до вересня минулого року помилялися».

«Чому помилялися?»

«А ти в школі не вивчав географію? Не знаєш, що воно називалося Чорне море? – докірливо зміряла мене зеленувими очима.

«Воно і тепер так називається».

«Помиляєшся, бо п'ятого вересня минулого...»

«Що сталося тоді? Покликали того дідугана Нептуна з його вилами-трійчаками і склали акт про перейменування моря?» – пробую повернути розмову на жарт, бо поза словами дівчини вгадувалося щось тривожне і болюче для неї.

Дівчина знову приклала мушлю до лівого вуха і підняла праву руку:

«Запам'ятай! В той день небо злилося з морем і від того воно стало синім. За одну мить.»

Я був оголомшений і мовчав.

«Тепер йди собі», – майже благально звернулася вона до мене. «Мені треба слухати і відповідати, а ти заважаєш...»

Я безнадійно махнув рукою, і ледь ступив кілька кроків, як почув голос дивної дівчини:

«Море синє, земля чорна, туман сивий...»

ПС. Через кілька днів я випадково познайомився з лікарем санаторію і він сказав мені, дівчина його пацієнтка, що її коханий був військовим льотчиком і у вересні минулого року пілотований ним літак упав у море. Відтоді вона переконана, що та рожева мушля може розповісти їй одного дня чому він загинув.

Михайло МИХАЙЛЮК

ВІН Є! Є! Є! EVVIVA!

(Передноворічна химерія)

Знаю, що читачі «Українського вісника» щороку з нетерпінням чекають грудневого числа газети, аби прочитати в ньому мій «Передноворічний сон». Та не тому, що я, мов оракул, віщую яким буде новий рік, а тому, що мої «сни» дуже дотепні, їх найкраще читати на похмілля, коли голова тріскає від випитого – враз протверезієш. Я ж бо солідарний з читачами – не підношу чарку до вуха, а до рота, і признаю свій гріх, та і побратимів по перу не щадить моє гостре перо.

Та нинішнього року розчарую своїх читачів, бо сон був без чарки і без веселих трафунків, а виявився таким високим і віщим, що я, пробудившись, вже був іншою людиною...

А сталося воно так. Погасив я світло, ліг у ліжку, і Білик примостився та почав солодко прясти мені на вухо. Спати би, та сон чомусь не бере – у голові різні думки сотаються. Та все якісь похмурі, песимістичні.

Приміром, думаю, чому в українській літературі немає жодного Нобелівського лауреата. Чому ні один з наших класиків чи сучасних письменників не був нагороджений премією, що носить ім'я шведського інженера та підприємця, винахідника динаміту. Правда, премії присуджуються з 1901 року, але тоді українська література вже мала таких велетнів, як Іван Франко, Леся Українка, Коцюбинський, пізніше в ній були Тичина, Ігор Богдан Антонич... Є Іван Драч, є Ліна Костенко... Росіяни мають нобелівців, мають їх поляки, серби, навіть і угорці мають, а українцям – зась! Скільки триватиме така несправедливість!

Засмучений, зажурений, огірчений, я таки заснув. Та враз хтось чи щось тормосить мене за плече. Розплющую очі і бачу над собою ангела у сяйві, та без крил, але з обличчям звісного львівського літературознавця Марії Якубовської.

Вона склала руки як до молитви, піднесла над головою і до мене:

– Пане Михайлюк, ви у жахливому блуді! ВІН Є! Є! Є!

– Хто, де, звідки? – нічого не второпав я з просоння.

– Як хто, як де, як звідки? – спалахнуло благородним гнівом миле обличчя пані Марії. Він є, є, є тут, серед нас! Невже ви не прочитали моєї книжки «Парадигми»? Ви щодня дихаєте з ним тим самим повітрям, а не знаєте?

Здвигаю плечима. Одним повітрям дихаю майже щодня з Іваном Ковачем, бо в редакції його стіл напроти мого, рідше з Корсюком, який має стіл поруч з моїм, але не любить за ним сидіти, дихаю, одним повітрям з Михайлом Трайстою, чи він зі мною, бо майстром величає. Але щоб вони зазіхали на Нобелівську премію, чи хоч би мріяли про неї – такого не чував...

– Хоч убийте, пані Маріє, не вгадаю!

– Сліпець ви, як і всі інші, ось хто ви! Треба поміркувати, а ви безнадійні лінивці!

Негарно заперечувати милій дамі, тому тільки безсило розводжу руками.

– То я прочитаю вам про НЬОГО і прозрієте...

– Про кого це про нього? Хто він, скажіть, не мучте!

– Хто та хто! Хто може бути інший, як не ПАВЛО РОМАНЮК!

Я зацікавився. Отой Павло з Верхньої Рівни, якому я виправляв вірші, редагував першу збірку, який колись днював у моїй хаті, а я гостював у його батьків, той, з яким чарку слив'янки випивав, той зараз МЕСІЯ української літератури?

– Жартуєте, пані добродійко, глумитесь над таким хорошим хлопцем, як Павло! Є в нього хиби, та хіба можна отак? – докоряю.

– Не віряться?! То послушайте, яку істинну правду пишу у присвяченій йому книзі. Вона буде перекладена на англійську, вислана до Стокгольма і Нобелівська премія буде нарешті наша, українська! Майте терпіння і послушайте цитати з неї!

Починає читати – цитувати:

«В кінці ХХ століття бачимо приплив у літературу багатьох літературних творців, які несуть на собі печать епохи. Таким майстром слова і цілого поетичного всесвіту є Павло Романюк; «Розумієш істинну суть апостольського служіння слову, беручи до рук книги поезій Павла Романюка – поета зі світовим іменем». Павло Романюк «опановує колосальну духовно-емоційну енергію українського слова»;

– Ну як, щось таки второпали?

Мені забракло слів, бо вперше стикаюся з такими суперлативами, про одного з творців літератури не тільки нашої, але і світової.

– Цитувати далі? – глядить на мене вона, як на пігмея. – То послушайте:

«У ньому (творчому доробку ПР) бага-

тоаспектно переосмислено і реалізовано найрадикальніші творчі потенції і прагнення світової мистецької еліти», «Під цим оглядом поезія Павла Романюка – одна з небагатьох перлин сучасної літератури»; «Парадигма естетичного коду поета планетарного мислення Павла Романюка витікає з надр прадавньої свідомості людства... Витоки цього планетарного мислення Павла Романюка беруть начало із гілки естетичного коду Тараса Шевченка».

Господи, може, воно і справді так є? Поруч нас геній, а ми сліпі й глухі!

А пані Марія Якубовська продовжує цитувати пафосно зі своїх «Парадигм»: **«Павло Романюк – професор української філології, людина академічних знань, філософ планетарного масштабу»; «Павло Романюк – жива легенда нашого часу. Між Лондоном і Парижем, між Києвом і Бухарестом, між Стамбулом і Острогом»; «На небосхилі нового часу стоїть Павло Романюк. Він тримає над нами небо Шевченка і небо Франка. Тримає своїм високим словом».**

Падку мій, падку! До років сімдесят загалом я вірив, що небо над нами, грішними, тримає Бог, а виявляється, що весь його тягар лежить, на плечах добродійника Павла... Недарма кажуть – вік живи, вік учись!

Хотів було подякувати пані Марії за те, що відкрила мені очі, та вона застерезливо підняла руку: цить і слухай:

«Павло Романюк із того одержимого світу сподвижників слова, який зносить нектар свого цілющого слова у духовні скарбниці людства».

А я, наївний, вірив, що нектаром та амброзією ласують тільки боги на Олімпі. А тут щедрий Павло Романюк дарує нектар без дискримінації всьому людству, отже і мені!

Мабуть, у мене був приголомшений вигляд і пані Марія Якубовська, змилюючись, мовила: – Це вже останні цитати:

«Павло Романюк – один з видатних світових поетів другої половини ХХ століття... Без творчості митця, якого справедливо називаємо поетом-філософом, неможливо вповні уявити строкату і багатогранну картину розвитку сучасної світової поезії...»

Я чи то заснув, чи зомлів, а прокинувшись, знайшов біля себе книгу «Парадигми» Марії Якубовської, а надворі переможно іржали «червоні коні дитинства» майбутнього лауреата Нобелівської премії.

Тоді я вийшов на балкон і загорлав щосили: ВІН Є, Є,Є! Evviva!

* Evviva (італ.) – Хай живе!

Михайло МИХАЙЛЮК

Де проживають задунайські українці (II)

Верхній Дунавець розташований на південному сході Тульчанського повіту, на відстані 52 км. від міста Тульчі, звідки починає царство вод і комишів. Село знаходиться на півночі півострова Дунавець на горбистій території, на висоті 50 м над рівнем моря. Тому що воно на пагорбі, жителі назвали його Верхнім. Дунавець розташований на відстані 5 км від Мурігіола і 3 км від Нижнього Дунавця, звідки починаються води Дельти.

Назва місцевості може бути подвійного походження :

А) від назви старого каналу, який з'єднав озеро Разін з дунайським руслом Сфинту Георге ;

Б) від назви великих піщаних нагромаджень, яких називають «дуни» і які часто зустрічаються в цій місцевості.

Переважну більшість жителів села становлять українці. Місцеві румуни – це нащадки трансільванських пастухів, які прибули з Карпат понад сто років тому. Доказом цього є їхні прізвища: Сібішану, Мокану, Кракане, Станяце. Прибувши в цю зону, вони одружились з добруджанськими дівчатами і залишилися тут назавжди.

Основне заняття жителів було рибальство. Через посушливість місцевого клімату землеробство не було достатньо продуктивним, щоб забезпечити людям проживання. Тому основним джерелом прибутку стало рибальство, продукцію якого обмінювали на збіжжя. Ця ситуація змінилася після того, як тут провели систему зрошування. Землеробство стало значно продуктивнішим.

Суджен Пангиронт у своїй праці «Дельта Дунаю і Разельм» пише: «Найбільша частина населення цих поселень прибула їх Запоріжжя, утікаючи від переслідувань Катериною II. Цікавими були мандри козацьких гуртів – прадідів теперішніх мешканців. В 1875 році через непорозуміння між липованами і козаками останні відходять в Банат, де за згодою австрійського уряду оселяються вздовж Тиси. Тут вони не залишаються надовго і, повернувшись у Дельту, поселяються у Сфинту Георге, а згодом у Дунавці».

Так, в 1814 році запорізькі козаки після подорожі в Австрію і повернення в Катирлез прибувають і до Верхнього Дунавця, де засновують військову організацію на зразок Запорізької Січі – Задунайську Січ. Дунавецька Задунайська Січ найвідоміша, вона проіснувала до 1828 року.

В Задунайській Січі, як і у всіх інших, існувала дерев'яна церква, така, як й інші церкви, збудовані козаками в ту пору в Добруджі. Церква в Верхньому Дунавці мала храм Покрови Пресвятої Богородиці.

Під час російсько-турецької війни 1828 року козацький отаман Йосип Гладкий зрадив турків і перейшов на бік Росії. З цієї причини турки, забравши все, що знайшли на Задунайській Січі, спалили її.

Сільська християнська громада в 1870 році збудувала нову церкву з храмом Покрови Пресвятої Богородиці. Церква була збудована в центрі села біля того місця, де ще в 60-х роках минулого століття існували рештки фундаменту січової церкви. Будівництво здійснювалось на кошти українських селян Трифона Іллі та Тимошки Олексія. Церква збудована з каміння і дерева. Вона має видовжену форму, напівкруглий вівтар і увінчана восьмигранною банею на світлій восьмигранній основі над центром нави. Подібна, менша за розмірами, баня увінчує другий ярус дзвіниці над бабинцем. Треба відмітити, що передня вежа, яка служить дзвіницею, була збудована пізніше, десь біля 1890 року. На банях знаходяться залізні ковані хрести. Під цими хрестами і сьогодні можна бачити турецький півмісяць. Це свідчить про те, що коли будували церкву, ця територія належала Туреччині.

Дзвіницю вже не могли використовувати, тому в 1967 році з допомогою віруючих її було відремонтовано.

Ікони та іконостас були розписані тульчанським художником Е. Кардашем в 1903 році. Розписи на стінах не збереглися. В середині церква побілена.

Церква у Верхньому Дунавці не має цінних з художньо-історичної точки зору предметів. Всі ритуальні книжки кінця XIX століття, надруковані румунською мовою в Бухарестській церковній друкарні.

В 1990 році в Добруджі побували дослідники Державного історично-культурного заповідника острова Хортиця, що на Запоріжжі. Експедиція намагалася визначити межі січових українців у Верхньому Дунавці. На жаль, нічого не збереглося, не залишилося слідів від куренів та скарбниці, оскільки вся територія використана місцевими жителями під городи. Сітка вулиць наклалась так, що відшукати Січ стало неможливо. Єдиним орієнтиром залишився високий берег, позначений на плані Кондратовича (Вовка), тому що й сам канал Дунавець, який у 1982-1986 рр. був перекопаний і прокладений в іншому місці, повернувся в своє колишнє русло. Експедиція встановила місце фундаменту колишньої січової церкви.

Філія Добруджі Союзу Українців в 1995 році прийняла рішення поставити на цьому місці гранітний обеліск. 5 травня 1997 року, в день Святого Юрія, відбулося відкриття і освячення пам'ятника-обеліска Задунайській Січі в селі Верхній Дунавець. Обеліск був споруджений при підтримці центральної організації СУРу.

За даними перепису населення 1992 року у Верхньому Дунавці проживає 225 осіб, майже всі з них українці.

Нижній Дунавець. Село розташоване на 3 км нижче Верхнього Дунавця і на 7 км від Мурігіола, до якого належить. Воно знаходиться на правому березі річки Дунавець, від якої походить і назва села. Щоб доїхати до Нижнього Дунавця, треба перейти через Верхній Дунавець, розташований на пагорбі, де колись існувала Задунайська Січ. А Нижній Дунавець стоїть в долині під пагорбом, на відстані 3 км від Верхнього. Від Нижнього Дунавця починаються води та плавні, які губляться в далеких обрїях Дельти Дунаю.

Відносно історії цих слобід треба згадати, що перемир'я 1807-1809 років збільшило кількість українських селян-утікачів за Дунай і Прут. З осені 1811 року і після приєднання Бессарабії до Росії, через чутки, що в краї буде введено кріпацтво, знову виникли масові втечі за Дунай.

В 1811-1812 роках козацька задунайська старшина, одержавши значне поповнення козаків, вирішила оволодіти тими місцями в дунайському гирлі, що їх займали некрасовці.

В 1812 році козацький кошовий Семен Калниболотський звернувся до турецьких пашів у Тульчі, Суліні і Бабадазі з пропозицією вигнати некрасовців з їх поселень. Урядовці у справі невірних вирішили не втручатися. Скориставшись цим, Семен Калниболотський почав готуватися до наступу на некрасовців. Двома великими загонами рушили вздовж берегів Дунаю і напали на липованські села. Одержавши підкріплення з Вилкова, де було чимало козаків, вони посунули до Портицької притоки. Після упертих сутичок на лимані Разін козаки захопили велике некрасовське село Сарікію. Навесні 1813 року вони закріпилися в Катирлезі (Сфинту Георге), де вже двічі був колись їх кіш. Влітку 1813 року знов розпочалися сутички між українськими козаками і некрасовцями за територію між Тульчею і Дунавцем. За спогадами некрасовців, боротьба між ними була кривавою.

Нарешті, в 1814 році, козаки оволоділи Верхнім Дунавцем, головним центром некрасовців. Тут була заснована найвідоміша Задунайська Січ, що проіснувала до кінця задунайського кошу (1829р.). Разом з заснуванням Задунайської Січі в Дунавцях, ми вважаємо, що заснувалась і слобода Нижній Дунавець. Село має мало родючої землі для землеробства, зате має багато пасовиськ і необмежені плавні. Тому мешканці села займалися і займаються скотарством та рибальством, а тепер уже деякі займаються і туризмом.

В 1896 році все населення було руське(тобто українське), тоді в селі було 78 сімей з 280 чоловік. В 1904 році тут проживало 480 чоловік, з яких 474 українці і 6 болгар.

За переписом 1992 р. в Верхньому Дунавці проживає 223 мешканці, з яких лише чотири сім'ї румуни, а решта всі українці.

На думку місцевого священика Трофима Віорела в Нижньому Дунавці поперх 90% населення українці. За переписом з 1992 року тут проживає 703 жителів.

В 1892 році в селі заснувалась школа. Це була руська (українська) школа, до якої ходили і учні з Верхнього Дунавця.

Колись тут існувала церква, була збудована в 1870 році. Тепер існує одна мурована церква. Вона має храм Рождества Пресвятої Богородиці.

Віргілій РІЦЬКО

Перед негостинським будинком культури, де стоїть пам'ятник Великому Кобзарю, зібрались зараз чи не всі люди села: від товстого старости Пана до сухореброго сторожа діда Івана; від директора школи пана Єусебія до першокласника Івасика, від красунь Аннички та Марічки до сивих бабусь Ксені та Параски, а тут ще й гостей пона-приходило, хоч греблю ними гати. А яких гостей... і не говоріть. І всі вони такі вельмишановні, що аж... І всі з-за кордону: одні державного, інші повітового, а ще інші сільського, тільки ми з Бухареста. Ми – це найліпший поет-дзвонар Михайло Михайлюк, найліпший поет-«Дзвоник» Микола Корсюк і я – їхній найліпший шофер, Михайло Синко. Це вони обидва так мене... «Синку, вліво!», «Синку, вправо!» «Синку, уважно, бо люди!», «Синку, уважно, бо стовп електричний!», «Синку-у-у, ти вже на тротуар виліз!..». А я радію що не кричать: «вога і чала!», а бач, Синком називають не Трайстають мене, як сказала мені дружина одного з наших бувших депутатів: «Ви, Михайле, так гарно пишете, а такий поганий псевдонім собі вибрали...».

Поклонились ми низенько батькові Тарасу, поставили до його ніг квіти і розступились, бо почали читати свої промови політики різних партій – читають, наче з гармат гаркають, а коли гармати гарчать – музи мовчать. Так було, відколи світ світом, ще за царя Гороха так було, і через сто років теж так буде. Далі хтось почав «абабаламагати» про дружні зв'язки, інший пришив собі до язика Корсюкову передмову до «Кобзаря» і бубонить її, як Гриць з Коломиї табличку множення, а ми... Дивлюсь на Миколу Корсюка, він на мене, обидва разом на Михайла Михайлюка, який застряг душею десь між сьомими і дев'ятьми небесами і дивиться звідти на нас, немов поглядом промовляє: «Ви що, осліпли?.. Не бачите, що мене попід руку дама водить?..» – такий гордівник, що аж! Корсюк теж собі гордіє, і має чим, бо в нього душа на грудях степовою сорочкою розцвіла, а мене злість тре, бо свою в Бухаресті забув і гордиться

ТАРАС ШЕВЧЕНКО - НЕГОСТИНСЬКИЙ РАДНИК

(Трафунок)

М. Михайлюк, М. Трайста та М. Корсюк

нічим. Хіба своїм письменницьким капелюхом, але що мені з того, коли в пані Ярослави ширший за мій, навіть боюсь приблизитись до неї, щоб не подумали негостинці, що до них мушкетери загостили. Нагнув голову і ступаю свіжо посипаною шутером дорогою вслід за Корсюком (може, хоч так люди скажуть: дивись на Михайла Трайсту, ступає слідами великого поета!), а тут якийсь дядько грані у душу сипле:

– Дивись! – каже до іншого, – яка гарна в пана сорочка – українська. Пан не цурається свого, а подеякі головотяпи зовсім збунизились, понатягали анцуги і ходять, як йойлики в китичках.

«Ось на тобі, Михайле, маєш!» – думаю, а дядьки собі у приязнь з нами лізуть:

– Прийшли і ви до нас в Негостину?.. – розпочинає розмову чорновусий. – Добре, дуже добре, що прийшли нашому радникові поклонитись.

– Якому радникові? – здивувався я.

– Як то якому? – розсердився вусач. – Шевченкові!

– Шевченко був поет, художник і...

– Та ні, паночку, то Михайло Волощук у нас і поет, і художник, а Шевченко найліпший радник зі всіх радників, яких колись то мала Негостина!

– Як то? – питаю я.

– Та так, паночку, в нас радники села збираються і шідінцюють по дві-три години, котру дорогу ремонтувати, і так шідінцюють щотижня цілий рік, а дороги неремонтованими зістаються, та Шевченко щовесни тільки вусом на них моргне, то за день-два дороги, як у Царстві Отця Небесного. Тільки дивиться яка краса! – нагинається дядько і, набираючи повну жменю камінців, підкидає ними на долоні, наче якимись дорожочинними...

Михайло ТРАЙСТА

Фото автора

Хто правий?

В одній з моїх точок зору я писав про такі випадки, коли одні діти з тієї ж сім'ї ходили вчитися до школи села Костина (йдеться про учнів села Дарманешти, Сучавський повіт), бо там вивчали румунську мову, а інші ходили до школи свого села.

Недавно я зустрівся з такою особою (казав покійний Юрій Ракоча, що є на світі людина і людина (наголос на а). Ця особа вже на пенсії. Я її дуже добре знаю. Зустрілися, побалакали про те, про се. Навіть згадали наші молоді літа, тикнули ніс у політику... Нарешті я поставив запитання:

– Ти вивчала українську мову у школі?

Ліпше був би не питав! Бо особа страшенно обурилася і ляпнула мені:

– Ой, не нагадуй про цю мову, вона набридла мені! Я багато разів вживала у

МОЇ ТОЧКИ ЗОРУ

(продовження)

моїх розмовах і десь там по нашому слову, і це мене осоромляло.

Там десь двадцять років тому я працював тільки між румунами. Вони мені казали: «Коля, ти щасливий, бо знаєш на одну мову більше, ніж ми!»

Так говорили румуни, а наші українці-небораки цураються своєї мови!

Тому два роки я знаходився у приміщенні сучавського СУРу, де зібралося декілька наших славних українців, вже не пам'ятаю з якої нагоди. Того ж дня вийшли наші п'ять публікацій, їх принесли і поклали на стіл. Кожний почав брати по примірнику. Маючи на увазі, що до Марицеї вони приходять на кілька днів раніше, я вже їх прочитав, тому

лиш дивився, що там діється. Як я вже казав, вони брали з кожної публікації по примірнику, та один українець взяв тільки часопис «Curierul ucrainean». Чому? Може, тому, що він «писатель»...

Я розповсюджую сурівські газети в селах громади Дарманешти (крім Данили, де Траян Малиш це робить). Читачів ще є, правда, взагалі похилого віку, а в цей час спостерігаю, яка поведінка наших «молодяків», які вивчали українську мову в Сучаві та Чернівцях. До цього часу ніхто з них навіть не сказав: – Пане Коля, хочу і я хоч один часопис!

Наше майбутнє, в яких руках?

В громаді «Х» молоденька викладачка української мови так «півкала»: – Навіщо стільки української мови?!

Щодо того, що на переписах населення дуже мало визнають себе українцями, ось що мені сказав колись покійний Юрій Лукан: «Ні Румунія не збагатіє тими українцями, які записуються румунами, ні Україна не збідніє без них». А може, воно навпаки?

Микола КУРИЛЮК

Юрій Чига – Заслужений гуцул

присвоєнням звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ГУЦУЛ». Цього року цією медаллю нагороджений Юрій Чига із с. Нісіпіту Сучавського повіту.

Юрій Чига був письмово запрошений на XXI-ий Міжнародний гуцульський фестиваль, котрий, як вже було сказано, відбувся 5-7 вересня в Путилі. Через різні причини Ю. Чига не міг взяти участь у цій фестивалі, де мав бути нагороджений згаданою медаллю, і тому делегація Верховини та Путильщини, очолена паном Петром Габуром, головою сільради села Плоска Путильського району Чернівецької області, вповноважена Дмитром Ватаманюком, головою Всеукраїнського товариства «Гуцульщина», 9-10 листопада прибула до Нісіпіту і публічно вручили Ю. Чизі медаль із присвоєнням звання «ЗАСЛУЖЕНИЙ ГУЦУЛ» за активну участь у соціально-культурному розвитку регіону Гуцульщини, збереженні матеріально-духовної культури гуцулів. Щоб все було правильно, додано і Свідцтво, яке підтверджує, що медаль належить пану Юрію.

Церемонія відбулася в музеї села Нісіпіту в присутності Миколи Чокана, заступника голови сільради Ульми, директора школи Георгі

Боґяна, голови асоціації пенсіонерів Івана Чокана, учителів.

Петро Габур пояснив перед присутніми турботу представників Всеукраїнського товариства «Гуцульщина» за збереження і примноження матеріальної культури гуцулів, що пан Дмитро Ватаманюк був у Румунії, відвідав деякі гуцульські села, пізнав одних із гуцульських активістів, між якими і нагородженого Ю. Чигу.

В кінці церемонії Ю. Чига подякував за високу нагороду та за подаровані книги, написані гуцульським діалектом, як роман «Дідо Иванчик» Петра Шекерика-Доника, «Рік у віруваннях гуцулів» того ж самого автора, «Путильщина – чарівна перлина Буковини» – видання, присвячене XXI-у Міжнародному гуцульському фестивалю, «Гуцульський календар» на 2013 рік та різні фотоальбоми про Гуцульщину, а головню Путильщину, де відбувся у вересні Міжнародний гуцульський фестиваль.

МИКОЛА ШУТАК
учитель, с. Нісіпіт
Фото автора

Між іншими подіями Всеукраїнське товариство «Гуцульщина» щороку організує Міжнародний гуцульський фестиваль. Цього року XXI-ий Міжнародний гуцульський фестиваль відбувся у вересні місяці (5-7) у Путилі, селище буковинського Кобзаря Юрія Федьковича.

З нагоди цих фестивалів Всеукраїнське товариство «Гуцульщина» щороку нагороджує гуцулів світу, котрі беруть активну участь у відродженні та збереженні народної мудрості гуцулів.

Найвища нагорода Всеукраїнського товариства «Гуцульщина» – це велика медаль із

Двомовність дітей

Для багатьох місце, де ми народжуємося, впливає на наш розвиток упродовж усього життя. Таким чином, у випадку тих, які народилися в українських селах в Румунії, появився шанс розвиватися у двомовному середовищі. Навчатися з дитинства української мови, як рідної мови, а також румунської – як державної мови.

Особисте переживання цього досвіду з часом дало зрозуміти, що мій контакт з рідною мовою змінився разом з новим середовищем, в якому я опинилася. Починаючи з ефективного спілкування двома мовами з дитинства, продовжуючи вивченням літературної правильної мови протягом гімназійних років, я вирішила не зупинятися, продовжити вивчати і в ліцеї українську мову, навіть беручи участь у різних конкурсах і олімпіадах з української мови і літератури.

Після закінчення ліцею слідує факультет, коли кожна молода людина хоче сповнити свої бажання, цікавість, маючи вибір широкого спектру дисциплін. Хоча я не продовжувала вивчення української мови, протягом студентських років я почала бачити інакше цей двомовний досвід. Якщо до цього часу я не думала про складність цього явища, подив тих, хто навколо мене, про легкість змінення таких різних мов у щоденній розмові, пробудило в мене цікавість. Будучи студенткою на факультеті психології, я була вражена комплексним характером досліджень, що стосуються

двомовності дітей. Поява нових досліджень на цю тему свідчить про зростаючий інтерес до цього явища, особливо серед психологів. Як і в будь-якій іншій дисципліні, і в цьому випадку дослідження почалося в першу чергу з підкреслення аспектів найбільш простих і наївних. Те, що привертає увагу, зокрема, це суперечні результати між початком і даний час дослідження; таким чином, ранніми дослідженнями було доведено негативний характер впливу двомовності, в той час як останні результати досліджень доказують, що двомовність допомагає розвитку дитини. Я була вражена, коли помітила, що деякі результати досліджень на цю тему в згоді з реальністю, що торкається малих українців, народжених в двомовному середовищі. Один з цих результатів бере до уваги той факт, що двомовні діти мають більший потенціал для одночасної роботи у кількох видах діяльності, але мають певні недоліки в освоєнні лексики обох мов. Але дослідження також показує, що недостатки у словнику можуть не впливати на шкільне досягнення двомовних дітей, коли вони мають добре навчання. Крім того, психологи доказують, що мислення двомовних дітей більш творче в порівнянні з дітьми, які, починаючи з дитинства, розмовляють лише однією мовою.

Таким чином, виявляється, що діти, які почали з дитинства говорити румунською та українською мовами, що торкається творчості, розвиватимуть краще різноманітні ідеї в порівнянні з іншими дітьми того ж віку. На закінчення, враховуючи власний досвід і професійну підготовку в сфері психології, підтримую тих, які належать до української меншини, навчати дітей української мови з ранніх років. Таким чином, малі українці матимуть лише користь від цього.

Адріана МАРУСИК

Українські звичаї - сучасне весілля

(Подається скорочено)

Давно я думаю написати і ознайомити українців, які живуть в Румунії і не лише, про сучасні звичаї весілля на Україні. Хочу сказати, що на Україні кожне свято: Різдво, Новий рік, Йордан, сватання, весілля, національні свята, то це нагода представляти прекрасні програми на сцені або в інших місцях, залежно де відбувається дія. Як в Чернівцях, так і в Берегометі, я брала участь у цих згаданих вище подіях. Тепер опираюся на обрядах, які відбуваються у Лопушлянському будинку культури. Сценарій урочистого весільного обряду має заголовок: «Ой стелися, барвінку, – стелися, до вінця вже наречені йдуть». Дійові особи бувають обрядовий староста, обрядова вокальна група, молода, молодий, батьки наречених, почесні батьки, дружби, дружки, весільні гості, музиканти.

При вході в будинок культури дівчата з короваєм зустрічають весільний кортеж і запрошують до обрядової зали. Під звуки весільного маршу всі заходять до обрядового залу, при вході молодих із запаленим факелом зустрічає обрядовий староста. Обрядовий староста: «Перед порогом обрядового залу прошу прийняти цей священний вогонь, він запалений від вічного вогню героїв, які віддали своє життя за щасливе життя нашого народу». Вручається молодим факел вічного вогню і запрошують на сцену разом із рідними.

Вокальна обрядова група виконує пісню: «Ой стелися, барвінку, стелися!»:

*Ой стелися, доріжко – стелися, стелися,
До вінця вже наречені йдуть, вже йдуть.
В парі вам жити вірно дружити,
Хай щаслива, хай щаслива, стелиться путь.
В парі вам жити вірно дружити,
Хай щаслива, хай щаслива, стелиться путь.*

На сцені від вогню факела запалюють свічки в почесних батьків, а свічка від молодих передається світильці.

Обрядовий староста: «Раді вітати дорогих гостей у цьому святковому залі! В добрий час подали одне одному руки Марія і Василь. Ви діти нашого народу, його надія і майбутнє. Сьогодні вступаєте в шлюбний союз. У минулому залишаються літа юності, попереду відповідальна пора сімейного життя. Виконуючи високий громадський обов'язок, як представник держави, прошу молодих відповісти:

- Чи добре ви перевірили свої почуття?
- Чи даєте згоду на одруження?
- Чи готові ви, Маріє, все життя бути вірною подругою Василю?

Обрядовий староста: «Прошу почесних батьків розстелити весільний рушник». Під мелодію: «Ой стелися, доріжко» почесні батьки розстеляють весільний рушник.

*Ви сходились росистими стежками,
Під шум тополь і шепіт ясенів.
Три дні співали подруги з дружками,
А вже іти у парі безліч днів.*

*У radoщах долі нової,
У вільнім співучім краю
Стрічаються двоє, єднуються двоє
І творять щасливу сім'ю.*

Обрядовий староста: «В народі кажуть: «На рушник стати – навки друга придбати». І в радості, і горі в ці хвилини святкові, на ряснім рушникові.

Ви єднаєтесь навк молоді: Дорогі молоді! Прийміть ці шлюбні обручки, як символ вашої вірності і єдності. Обручіться ними!»

Обрядова вокальна група виконує пісню.

Обрядовий староста: «Прошу молодих повторювати за мною». Слідує клятва молодих: «Перед лицем закону нашої України, перед своїми батьками, друзями і знайомими, ми виявляємо волю на спільне сімейне життя як подружжя, засновники родини і продовжувачі роду свого, в ім'я блага нашої держави, безсмертя народу і особистого щастя!»

Обрядовий староста: «Шановні молоді! Прошу вас підійти до столу і скріпити своїми власноручними підписами свій сімейний союз».

Обрядовий староста: «Прошу почесних батьків своїми підписами підтвердити сімейний союз наших молодих. Іменем закону: «Про шлюб і сім'ю» стверджується взаємний вияв волі громадян. Віднині ви подружжя, засновники нової сім'ї і продовжувачі роду свого.

Шановні друзі! Прийміть свідоцтво про шлюб як дорогий і пам'ятний документ вашої сім'ї, визнаної державою». Вокальна група виконує пісню «На радість великий вітчизни».

Обрядовий староста:

«Живіть дружно. Будьте щедрі на труд, любов і крики народжень.

Ви, Маріє, пам'ятайте про високе покликання матері народити дитину, і ще більше, разом з чоловіком виховати її. Ви, Василю, поважайте Марію, як вірну подругу, бережіть її, як матір ваших майбутніх дітей. Наше суспільство покладає на вас обох високий обов'язок – виростити їх чесними й чуйними людьми, працьовитими і мужніми громадянами нашої України. Сердечно вітаю вас з народженням нової сім'ї, бажаю долі славної й життя великого, з цієї хвилини все для вас спільне: праця, радість і мрії. (в цей час почесний батько відкриває шампанське і наливає в келихи) Тож випийте на щастя з перших своїх весільних келихів і привітайте один одного як подружжя».

Обрядова вокальна група виконує пісню «Подружний келих»:

*Ой сідайте, свати, з сватками за столи,
Вже таріпочки ромашками зацвіли,
Чисті чарочки, як лелії для вина,
Придивіться, гості милі, аж до дна.*

Обрядовий староста: «Будьте міцною опорою вашим батькам і матерям. Спасибі батькам вашим, що явили вам життя, світло і красу землі.

Дорогі молоді! Підійдіть до своїх батьків, вклоніться їм низенько. За їх тепло і ласку, за те, що вони виростили вас, а сьогодні благословлять на спільне сімейне життя». (Молоді підходять до своїх батьків, вклоняються, батьки благословляють молодих.)

Обрядова вокальна група виконує пісню «На щастя, на долю побажайте».

Обрядовий староста забирає в світилки свічку і підходить до молодих, звертається:

– Шановні молоді! Прийміть цей священний вогонь і пронесіть його в своїх серцях, не заплямувавши своєї честі.

Слідують весільні вітання для молодих від почесних батьків, друзів, весільних гостей.

Артемiзiя ГЕОРГЕ

Золотий черевичок

Попобила її баба та й з хати прогнала.

А князенко геть скрізь розпитується: хто золотий черевичок загубив? Ніхто не знає. Що його робити? А той парубок та й каже знову князенкові:

– А я знаю, як її знайти.

– А як? – питає князенко – Кажі!

– Послати скрізь міряти той черевичок, на чю ногу прийдеться, то то й вона.

От так і зробили. Пішли ті дворами князенкові міряти. Пішли спершу по князях, тоді по панах... Боже, як-то всім дівчатам хотілося, щоб черевичок прийшовся та князенкові за жінку бути! Ні, не приходиться!.. Пішли тоді по купцях – ні! По міщанах – ні!.. Треба йти по мужиках. Пішли.

Ходять та міряють, та й міряють – нема! От заходять і в ту хату, де дідова й бабина дочки були. А баба ще здалека їх побачила,

що йдуть, та на свою дочку:

– Мий, доню, швидше ніжки, бо йдуть черевичок міряти!

А на дідову:

– А ти, нечупаро, задрипанко, грубниця погана, геть мені зараз на піч, щоб і не видно тебе було!

Та й загнала її.

Прийшли ті.

– Здорові!

– Дай боже доброго здоров'я.

– Чи є у вас дівчата?

– Та є в мене дочка – каже баба. – Доню! Доню! Біжи сюди, давай ніжку золотий черевичок міряти! От люба дитина, ніжки біленькі!.. – Почали міряти, ні, не приходиться. – Та ти дужченько, доню, стромляй ніжку, вона влізе!

Стромляла-стромляла, де там!.. А дідова дочка дивиться з печі.

– А то ж яка дівчина у вас на печі? – питається пан.

– Та то ледащиця, грубниця, нетіпаха! – говорить баба та на дівчину: – Ти чого вилізла, задрипо, сказано тобі – сиди там!

– Ні, бабо, хай вона сюди йде! А злязь, дівчино!

Злізла вона, стали черевичок міряти – враз так і прийшовся.

– Ну, бабо – кажуть вони – ми цю дівчину візьмемо у вас.

– Оце лихо! Де ж таке видано, щоб таке опудало та князенкові за дружину було! Чи то ж годиться?! Я не пущу!

– Ні, бабо, таки візьмемо!

Баба верещить: та вона така, та вона сяка!.. Та вона з попелу не вилазить, та на ній сорочки ніколи білої нема...

Так ті й не слухають.

А дівчина каже:

– Стривайте трохи – піду приберуся!

Вийшла на леваду:

– Вербо яра, відчинися! Ганна-панна йде!

Як відчинилася верба, а ті панни так і вилинули... Убралася вона, як увійшла в хату – і хату осяяла... Так усі й поторопіли.

– Дай же ж, – каже, – обую й другий черевичок...

Посідали, поїхали, швидко й весілля відбули... А верба з криничкою пішла в землю та й знов у князенковому саду вийшла.

Ялинка

Ялинка прикрашена іграшками, солодощами. Такого вигляду вона набула у 17 столітті, прийшовши до нас із берегів Верхнього Рейну. Хоча сам звичай бере початок ще з часів старогерманських племен і пов'язаний із язичництвом. Розповсюдження ялинки в багатьох країнах розпочалося у містах. Цю розкіш могли собі дозволити лише багаті родини. У Франції першою прикрасила ялинку дружина герцога Орлеанського Олена Мекленбурзька. В Англії – німецька принцеса (у 1706 році), яка згодом стала дружиною Георга III, а в 1870 році у Віндзорі ялинку для дітей організувала королева Вікторія зі своїм німецьким чоловіком. Німецькі емігранти звичай прикрашати ялинку завезли до Америки. Тривалий час її там зводили тільки на площах. В Іспанії і Португалії ялинка і зараз доволі рідко з'являється в будинках.

На Балканах ялинці теж не надавали особливого значення. Так у Болгарії, Греції, Албанії її почали прикрашати в основному після Другої світової війни, а в Румунії – раніше. В мусульманських країнах ялинка з'явилася у 20 столітті. Чому саме ялинка? На це запитання існує кілька відповідей. Можливо, через віру в чарівні здібності гілок, які захищали від відьом та злих сил. Існувала й інша точка зору: ялинка, прикрашена яблуками і горіхами, – своєрідний прообраз біблейського райського дерева. Прикрашання ялинки пов'язане і з повір'ям старогерманських племен про те, що духи ховаються у вічнозелених ялинках, і щоб їх задобрити, потрібно їм щось піднести. Якими подарунками ви будете задобрювати цих духів (а також своїх родичів і друзів), вирішувати саме вам.

ДИТЯЧІ СТОРІНКИ

С. Гордієнко

РІЗДВЯНА ЗІРКА

Різдвяна зірка на небо вийде,
Малий Ісусик до дітей прийде.
Малий Ісусик, Божа Дитинка,
Буде Свят-вечір, буде ялинка.
Буде колядка в кожній хатині,
Настане втіха на Україні.

СВЯТО РАДІСНЕ РІЗДВА

Свято радісне Різдва
Дзвони сповіщають.
Свято радісне Різдва
Ангели співають.
Свято радісне Різдва –
Зірочка яскрава.
Свято радісне Різдва –
Слава йому, слава!
Свято радісне Різдва –

Золото мережив.
Свято радісне Різдва –
Щастя без обмежень.
Свято радісне Різдва –
В іграшках ялинка.
Свято радісне Різдва –
На гілках сніжинки.
Свято радісне Різдва –
Скрізь пісні лунають.
Свято радісне Різдва
На Землі стрічають!

Я. Бенза

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР

Пшеничний сніп на покуті,
А на столі – кутя.
Годинники вицокують
Ісусове життя.
Зроїлися метелики
Якраз на торжество.
Сніжинки, як ангелики,
Злетілись на Різдво.

Належить батьку першому
Посмакуват куті,
І Божий храм звеличує
Родина в коляді.
І новина звіщається
У благовісний час:
Ісус Христос рождається,
Благословляє нас!

М. Пономаренко

СВЯТО РАДОСТІ

У зимову світлу днину
Народилася дитина.
Чиста-чиста, мов слезина,
Божий Син, свята зернина.
І донині нам сія
Вифліємська зоря.
Ніч Різдвяна світла й чиста,
Небо – в зорянім намисті.
Щастя й радості багато
Нам несе Різдвяне свято.
І щоразу воно нове –
Свято свят – Різдво Христове!

Надворі вже майже ніч. Швидко темніє передріздвяною порою. Маленький Ангелік дуже втопився – цілісніський день натирив найм'ягшою ганчірочкою Першу Зірку. Вона має бути така чиста і блискуча, щоб кожна дитина на землі змогла її побачити, щоб промінь від неї був такий яскравий, як в ту ніч, коли народився Ісус. Тоді, більше двох тисяч років тому, Зірка сяяла так, що три східних мудреці змогли дійти до маленької кошари з Божим Дитям.

– Ну, що там, Маленький Ангеліку, ти встиг, бо пора вже. Чуєш? – Підійшов до Ангеліка дорослий Ангел. – Вже і Ангели, і люди почали співати коляди, скоро закінчиться служба і треба сідати до святої вечері.

– Так, так. Я дуже старався!

– Ти молодець. А тепер, нумо, доєднаймося до Ангельського хору, будемо колядкою та молитвою славити народження маленького Ісуса.

Маленький Ангелік за руку з дорослим

Перед Святвечором

Ангелом пішли небесною стежкою до інших, щоб сьогодні, у Святвечір, разом з усіма-усіма колядувати і радіти новій надії – Різдву Ісуса Христа.

– Синку, ти встиг? – підійшов татко до малого Тараса. Тарас цілісніський день прикрашав дідуха, вішав на нього яблучка та горіхи, а ще вирізав справжнісіньку зірку, щоб можна було завтра колядувати.

– Так, я дуже старався!

– Ти молодець, а тепер ідемо до церкви, щоб разом з людьми та ангелами співати колядки і славити народження Ісуса.

Тато одягнув на Тараса теплу куртку і засніженою стежкою, за руку, вони пішли до церкви, щоб разом з усіма-усіма колядувати і радіти новій надії – Різдву Ісуса Христа.

Маленький Ангелік разом з маленьким Тарасиком радісно співають різдвяних колядок.

«Христос народився!» – прошепотів Тарасик.

ДРУЖНЄ ВІНЧУВАННЯ

«Слободно, Пане Ґаздо, СУР повеселити?!»

Я вам файно завінчую
З Великої Рони,
Бо ня вчили вінчувати
Мої «чесні жони».

– Ой, Михайле, Михайлику,
Не зроби нам сором,
Усьох панів українців
Повінчуй за шором.

Аби пани панували,
Аби пани жили,
Аби сало та горівку
У ташках носили.

Перший раз сей завінчую
Панові Бучуті,
Бо він дбає про українців,
Би ходили взуті.

А котрийсь, як ходить босий,
Ото не сурівець.
Може, німець, може, турок,
Або морганівець.

«Ділом й словом» він ратує
За українську славу,
А як темний люд не тямить,
То бере й булаву.

Далі собі завінчую
Ковачові пану,
Бо він так оближе віршик,
Як котик сметану.

Над словами побратимів
Працює, аж мліє,
Бо у їхніх віршологах
Тільки вітер віє.

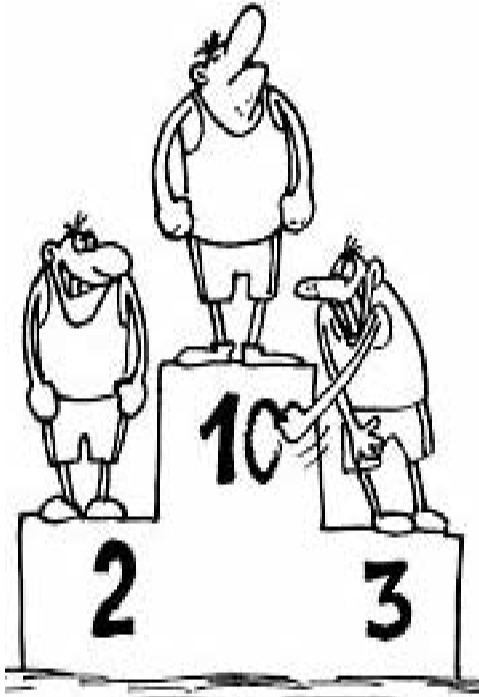
І мене зробив поетом
У «Новому віці»,
Коли я ще лісорубив
Та випасав вівці.

Закувала зозулечка:
Куку та все куку,
А Михайлюк, славний критик,
Подав мені руку.

Мої книги редагує,
Передмови пише.
Коли – «синку», коли – «турку»,
То б'є, то колише.

Та за це йому бажаю
Молодиць три копи,
Бо таке лиш право мають
Католицькі попи.

Та поволі, Михайлику,
Вгору та й додолу,
Бо настав шор вінчувати
Корсюка Миколу.

Ой, пане Миколочку,
Лужане соколе,
Як за вас сей нагадаю
То в серці ня коле.

Заколе ня у сердечку,
Де са маю діти?..
Бо ви мене долучили
У ваші «Просвіти».

Тай кувала зозулечка,
Заснула на лавці,
А я собі завінчую
Славній пані Славці.

Моєму другові й побратимові по перу
ДМИТРУ КОРЕНЮКОВІ

– автору збірки «Демократія в постолох»

Вінчую ти, побратиме,
Щастя, хліба й соли.
Добре, що ти демократів
Узув у постóли.

Чомусь вони, замислившись,
Довбаються у носі:
Бо як постóли не взують,
Зостануться босі?

Написав ти гарну збірку
Про легіня й дівку,
Але часто в ній говориш
Про спирт і горівку.

Мені чомусь згадалася
Давня пословиця:
Чи не снить Дмитро горівку
Так, як пшоно птиця?

ГУЦУЛЬСЬКИЙ УРОК

Тому самому Д. Коренюкові – викладачу фізкультури

Підходжу я до Бистрого –
Чую сильні крики:
«Стунко! Наліво! Направо!»
Ще і якісь музики.

Я дуже перелякався,
Що зайшли мадяри,
Або через Україну
Набігли татари.

Думаю, де заховатись,
Де ж ся мені діти?...
Аж придивлюся я краще –
То бистрянські діти...

Попереду іде Дмитро
Та кричить без жури –
Викладає по-гуцільськи
Урок фізкультури.

В міністерстві і у СУРі
Всюди головує,
А її заступник – Трайста
Пише та малює.

Пані Славка головує –
В тому є потреба.
Поки голова у неї «сторца»,
Моєї не треба.

Так собі повінчував я
Панам в Букурешті,
А залишив «Чесних жоней»
Най вінчують решті.

Бо у наших українців
Є гарна прикмета:
Кинеш палкою в собаку –
Попадеш в поета.

Одні з поетів гарні люди,
А інші – людиська.
Коби крісло чим найвище
Й найповніша миска.

Плецуть собі язиками,
Як риба в потоці.
Ріжуть наші гонорари –
Різало б їх в боці.

Ось так собі завінчую
Комісіям «труду»,
А далі їх залишаю
До Божого суду.

Най Господь їх покарає
Отих «комісарів»,
А ми будемо писати
Й без їх гонорарів.

Михайло ТРАЙСТА

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Радун Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România